

ภาคที่สาม

บทที่ 5

ประวัติชีวิต พัฒนาการความนึกคิด
และการมองบทบาทที่เป็นคอลัมนิสต์การเมือง
ของ เปลว สีเงิน

ประวัติชีวิต และ พัฒนาการความนึกคิด

"เปลว สีเงิน" มีนามจริงว่า ไรจน์ งามแม่น เกิดเมื่อปี 2487 พื้นเพครอบครัวเป็นชาวประมง เกิดที่ตำบลบางแก้ว อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม บิดามารดามีอาชีพออกเรือหาปลาขายเลี้ยงครอบครัวไปวันหนึ่งๆ ฐานะครอบครัวจัดอยู่ในระดับปกติของชาวบ้านในระแวกนั้น ดังตอนที่ไรจน์ ได้บรรยายถึงลักษณะความเป็นอยู่ในครอบครัวของตนเองให้ฟังว่า "บ้านเราจะว่าจนก็ไม่จน รวยก็ไม่รวย คนสภาพบ้านนอกก็อยู่กันอย่างนี้แหละ ประเภทว่ารวยมีเงินเป็นหมื่นเป็นพันอยู่ในบ้านไม่มีหอรอก มันก็กินข้าว ไข่ สกภาพอยู่กันอย่างยาๆ ไปเรื่อย"

ไรจน์ เป็นคนที่ชอบพบเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ มาตั้งแต่สมัยที่ยังเป็นเด็ก ด้วยสภาพที่บ้านอยู่ริมน้ำและมีอาชีพประมงที่ต้องออกเรือหาปลาทุกวัน เขาจึงอยากไปเที่ยวทะเล อย่างที่พี่ชายออกทะเล เป็นประจำ แต่ก็ไม่มีโอกาสเพราะ เป็นเด็กที่ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง บางครั้ง เขาได้เข้าไปแอบอยู่ในใต้ท้องเรือทั้งวันเพื่อจะได้ออกทะเลไปกับเรือที่บ้าน แต่พอเรือจะออกก็ถูกเรียกขึ้นฝั่ง เลมอ ชีวิตของเขาจึงไม่ค่อยได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในวัยเด็ก นอกจากความรู้ที่ได้รับจากมารดาที่มักอ่านนิยายให้ฟังอยู่ เลมอ เมื่อตะวันเริ่มตกดิน เขาได้เล่าถึงช่วงเวลาที่อยู่กับมารดาว่า "แม่ชอบอ่านหนังสือจรรววงศ์ หนังสือนิยาย พอเย็นลงก็นอนฟังแม่บ่นอ่าน ก็เลยชอบอ่านหนังสือตาม อยากอ่านตั้งแต่อายแค่สี่ห้าขวบ เท่านั้นแต่ก็ยังไม่ได้อ่านไม่ได้ เพราะยังไม่ได้เข้าโรงเรียน"

พออายุได้ 7 ปี มารดาก็ส่งเขาเข้าเรียนที่โรงเรียนวัดบางจะเกร็งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านนัก แต่เขาไม่ชอบเรียนหนังสือและมักหนีโรงเรียนอยู่เสมอ

เราไม่เรียนหนังสือมันเลย เราหนีไปอยู่ในลั้วตั้งปี เราไม่เรียนมันเลย เราเบื่อ เราเกลียดครู ดีเราแทบตาย เราเกลียดเลขเพราะคิดไม่ทัน แล้วเราก็ก็น่าไม่ชอบเรียน จดบ้างไม่จดบ้าง แล้วพอเรียนไม่ทันก็เบื่อ อีกอย่างหนึ่ง วิชาการฝีมือต้องมาซื้อเฉื่อย ซื้อฉลุ เสียเงิน ครั้งละ 5 บาท ลองคิดดูเงินตั้งห้าบาทสมัยนั้นมันมากแค่ไหน จะเอาเงินที่ไหนไปซื้อเพราะวันหนึ่งๆ ไปโรงเรียนวันละสลึงยังไม่มีเงิน เราไม่เคยกินข้าวเที่ยงเลยนะ เรียนหนังสือมาไม่เคยกินอะไรเลยตอนกลางวัน เราก็กินที่โรงเรียนจนถูกแม่จับ ปล่อยวัด พออยู่วัดก็หนีโรงเรียนอีกก็เลยถูกตี พอถูกตีก็หนีกลับบ้าน ที่บ้านก็ถูกแม่ตีจนหนีกลับ วัดอีก ชีวิตเรามีปมด้อยเรื่องเรียนเราตั้งปณิธานว่าเรียนจบ ป.4 ได้ก็ขึ้นสวรรค์แล้ว จะไม่เรียนมันอีกเลย

โรจน์ ถูกส่งมาอยู่ที่วัดบางจะเกร็งตั้งแต่อายุได้ 7 ปี โดยมีพระปลัดเสียด ซึ่งเป็นรองเจ้าอาวาสเป็นผู้อบรมสั่งสอน เขากล่าวถึงสาเหตุที่ถูกส่งมาอยู่วัดว่ามีใช้ด้วยเหตุที่เขาไม่ชอบหนีเรียนเท่านั้น แต่เป็นความคิดของชาวบ้านนอกสมัยเก่าที่ถือว่าวัดเป็นแหล่งวิทยาคาร เพราะฉะนั้น คนที่รักลูกมักต้องการให้ลูกหลานไปอยู่แหล่งที่ไกลวิทยาคาร ไม่ใช่รักว่าให้ลูกรักลูกให้ดีแล้วก็ให้อยู่แต่กับบ้าน การที่เขาถูกส่งมาอยู่วัดเช่นนี้ ทำให้เขาได้มีโอกาสเรียนรู้โลกที่กว้างขึ้นกว่าเดิม เพราะจัดเป็นอีกสังคมหนึ่งที่ต่างไปจากเดิม มีทั้งพระ เด็กวัด และหนังสือประเภทต่างๆ มากมายให้ศึกษา อีกทั้งวิธีการอบรมของพระต่อเด็กวัดก็ต่างไปจากวิธีการของบิดามารดาวิถีชีวิตของเขาที่วัดจึงเปลี่ยนไปดังที่เขาเล่าว่า

ตอนอยู่วัด พระเข้มงวดมาก ให้อ่านแต่หนังสือยิ่งกว่าโรงเรียนนายร้อยที่เขาควบคุมกับเสียดอีก สี่โมงเย็นตรงกินข้าวทันที เอาข้าวบูดบ้างไม่บูดบ้างมาล้างน้ำกิน เพราะมีแถมเสร็จแล้วให้อ่านหนังสือมาอ่านทบทวน เวลากินข้าวนี้หกละไม่ได้ หลวงพ่อให้แบกข้าวใส่บาไปทิ้งน้ำให้ตั้งคุ่มด้วย แล้วทำยังไงให้ตั้งคุ่ม ก็ต้องโดดลงไปทิ้งคุ่ม แล้วหน้าหนาวน้ำมัน

หนาวแค่นั้นโดดลงไปหนาวจับใจอย่าบอกใคร แล้วก็ต้องแบกข้าวโดดลงไปทะเลเม็ด เสร็จแล้วก็ขึ้นมาแบกไปใหม่อีกเม็ด โดดคูมอีกจนหมดที่หก ไม่เพียงแค่นั้น เรื่องขโมยหนึ่งโกกหนึ่ง คำพ่อล่อแม่หนึ่ง มรรยาทไม่เรียบร้อยนี่อีกหนึ่ง พระเจ้าไม่ไหวไม่ครบไม่หมด ถูกตีตายเลย ทางวัดเข้มงวดมากถ้าผิดเมื่อไหร่จะมีวิธีลงโทษ ให้ปีนต้นสนขึ้นไป เค็ดกิ่งสน คิดดูแล้วกันว่าเป็นขึ้นไปยังไง ลำต้นตรงตั้งแล้วก็ร้อยหยักคมอย่างนั้น หรือไม่ก็ให้ยืนแก้ผ้า กอดเสากันไม่ให้เวลาตีแล้วกระเด็นไปข้างหน้า ตีแปดที เราโดนจนไม่รู้จะโดนยังไง อาทิตย์ไหนใครไม่ถูกตีถือว่าเฮงมาก

ชีวิตที่วัดทำให้ เขามีสังคมเพื่อนฝูงที่เป็น เด็กวัดมีความรักใคร่และเป็นหนึ่งอันเดียวกัน เพราะมีกิจกรรมที่ต้องการทำเหมือนกัน อย่างเช่นคอนหนึ่งที่เขาได้เล่าว่า "หนังสือนิยายนี้อ่านไม่ได้เลยเวลาที่หลวงพ่อยู่ ก็เลยต้องมีการผลัดกันเผ่ายามไว้เพราะหลวงพ่อกจะมาเวียนต์ คอยดูว่าแกมาเที่ยวนี้หรือเปล่า พอมาก็ต้องรีบเก็บหนังสือนิยาย เพราะผู้ใหญ่เขาก็ว่าหนังสือนิยายเด็กอ่านไม่ได้ อ่านแล้วใจแตก" แต่ชีวิตเด็กวัดที่เป็นกลุ่ม เป็นก้อนและการชอบอ่านหนังสือนิยายนี้ ทำให้โรจน์มีโอกาสได้ฝึกปรือความคิดและความจำของตนเองอย่างไม่รู้ตัวในขณะนั้น เขาเล่าให้ฟังถึงชีวิตตรงนั้นว่า

อ่านนิยายแล้วไม่ได้เก็บไว้เฉยๆ พอดกมิดเราก็ก่อนทาน เราอ่านมาก ก็เอาเรื่องที่อ่านไว้ไปเล่านิทานให้ฟัง พวกเด็กวัดก็เตรียมขนม เตรียมที่เตรียมทางปูเสื่อให้นอนเป็นไขแดงเลย พอเล่าบ่อยๆ เข้าเรื่องมันก็จำเจ หนักๆ เขาก็ต้องใช้วิธีจับแพะชนแกะเอาเรื่องโน้นมาปนกับเรื่องนี้ แล้วก็ต้องแต่งเองบ้างบางตอน นี่จึงเป็นการแตกแขนงของการใช้ประหลาดการณ์และความคิด

แต่เขาไม่ได้อ่านเพียงเฉพาะหนังสือนิยายเท่านั้น เขารักการอ่านมาตั้งแต่เด็ก และอ่านหนังสือหลายชนิดไม่ว่าจะเป็นประเภทบันเทิงหรือประเภทที่เป็นเนื้อหาสาระ เป็นชีวิตบุคคลความตอนนี้ เขาได้เล่าให้ฟังว่า

วัดนี้เป็นคลังเลย มีหนังสือเยอะ ทั้งหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ เราอ่านหนังสือทุกชนิดทั้ง เพลินจิตร์ เดลิเมล์ พิมพ์ไทย สกุลไทย เพลินจิตร์รายสัปดาห์ เพลินจิตร์พ็อคเก็ตบุค เล่มละ 3 บาท ชาวกรุง ภูกระดึง ตากล่อง ไทยใหม่ บางกอกใหม่ ชาวไทย สยามรัฐ แม้แต่หนังสือหนัก อย่างเช่น มหาตมะ คานธี ชีวิตใจเซฟ พูลิตเซอร์ หรือร้อยประวัติชีวิต พวกนี้เราก็อ่าน คอนแปดเก้าขวบเราก็อ่านปัญหาประจำวันที่อาจารย์หม่อมคึกฤทธิ์ เขียน คอนนั้นฮิตมาก แล้วเรื่องของ ป.อินทปาลิต หรือเรื่องพล นิกร กิม หงวน เราก็ชอบมาก

เมื่อสมัยที่ยังเป็นเด็ก เขาไม่ค่อยไฝ่ฝันถึงสิ่งใดเลย เพราะเส้นทางชีวิตเขาไม่มีโอกาสได้เห็นอะไรมากนัก เขาเล่าว่า เขาต้องการเพียงประทังชีวิตให้รอดไปวันๆ เท่านั้น คิดอย่างเดียวคือ เมื่อไทรพยาธิที่อยู่ในท้องถึงจะหมดไป เสียทีเพราะ เขาผอมมาก และเมื่อเติบโตจนย่างเข้าสู่วัยประมาณ 14-15 ปี เขากลับรู้สึกมีความไฝ่ฝันเหมือนคนอื่นๆ ในแถบละแวกบ้าน เดียวกันที่อยาก เข้ากรุงเทพ เขากล่าวถึงความเสียตายนี้นว่า

พอโตหน่อยรู้สึก เสียหายที่ไม่ได้ เรียนหนังสือ ไม่อย่างนั้นก็ไปดี เพราะเห็นคนนั่งรถไฟนี้ไอ้ไอ้อย่างกับไปสวรรค์ มันคนละชั้นกับคนที่ยังอยู่เลยมันก็ไ้มากนะคนนั่งรถไฟ เข้ากรุงเทพนี้ เวลาใครได้นั่งต้องพยายามยื่นหน้าออกมาทางหน้าต่างรถไฟให้คนอื่นเห็น ชีวิตเราตอนนั้นจึงไฝ่ฝันมากว่าชาตินี้มีโอกาสได้นั่งรถไฟ เข้ากรุงเทพบ้างหรือ เปล่า

ด้วยการที่โรจน์รักการอ่านหนังสือมาตั้งแต่เด็ก เมื่อเขาอายุสู่อายุประมาณ 14 ปี เขาก็เริ่มฝันที่อยากจะเป็นนักเขียน และก็เริ่มเขียนเรื่องส่งไปตามหนังสือพิมพ์ พร้อมกับอ่านหนังสือมากขึ้นด้วย จากการบอกเล่าของ ประภคิต บวรกุล วีโรเตอร์หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งรู้จักกับโรจน์ตั้งแต่ยังเด็ก เนื่องจากเป็นคนบ้านเดียวกับ ทำให้ทราบรายละเอียดเพิ่มเติมว่า ในช่วงที่โรจน์สนใจการเขียนหนังสือมากนั้นโรจน์ได้เขียนเรื่องส่งเข้าประกวดในนิตยสารสยามสมัยซึ่ง เป็นหนังสือที่ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นหนังสือเล่มหนึ่ง

โรจน์เรียนหนังสืออยู่จนถึงอายุ 12 ปี ก็บวชอุปสมบทเป็นเณรจนกระทั่งอายุได้ 16 ปี หลวงพ่อเอียด เจ้าอาวาสก็ส่งเข้ามาเรียนบาลีมัธยมที่วัดโพธิ์ กรุงเทพฯ สองปีต่อมา เขาก็สามารถสอบได้นักธรรมเอกโดยเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปสอบที่วัดเพชรสมุทรวรวิหาร ซึ่งเป็นวัดเจ้าคณะจังหวัดหรือที่ชาวบ้านรู้จักกันในนามว่าวัดบ้านแหลม จังหวัดสมุทรสงคราม ครั้งนั้น ประกิจ ปวรกุล ก็ได้ร่วมสอบนักธรรมเอกด้วยที่วัดเดียวกัน

หลังจากที่สอบนักธรรมเอกได้ไม่นาน โรจน์ก็ลาสิกขาบทที่วัดยางสุทธาราม พรานนก บางกอกน้อย ธนบุรี ในช่วงเวลานั้น ไสว พรหมิ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตย ซึ่งรู้จักอยู่กับหลวงพ่อ จึงฝากให้มาทำงานอยู่กับไสวที่หนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตยโดยทำหน้าที่เป็นนักการเฝ้าโรงพิมพ์ ขณะที่ทำงานอยู่เขาก็ได้สอบเข้าเรียนที่โรงเรียนช่างกลปทุมวัน แต่สอบไม่ได้ เขาได้เล่าถึงการหันเหชีวิตเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ครั้งแรกในช่วงนั้นของเขาว่า

ตอนนั้นเงินหายากจะตาย ได้วันละ 12 บาท ก็ฝึกข่าวไปด้วยคอยปิดโรงพิมพ์ไปด้วย เราไม่มีบ้านจึงอาศัยโรงพิมพ์นอน งานนี้ตอนนั้นก็ชอบอยู่บ้างเพราะถูกชะตาอยู่แล้วกับการที่ เราเป็นคนชอบการเขียนการอ่าน ข่าวที่ฝึกก็เป็นข่าวอาชญากรรมที่ตระเวนหาข่าวไปตาม โรงพักกับโรงพยาบาลตำรวจ พอหลังจากที่หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยขายต่อให้คนอื่นแล้ว เราก็กายมา เป็นนักข่าวอาชญากรรม เต็มตัวที่หนังสือพิมพ์ เกียรติศักดิ์ เราไม่มีบ้านทำงานไหน ก็นอนที่โรงพิมพ์นี้

โรจน์ ได้บรรยายถึงสภาพของอาชีพหนังสือพิมพ์ในขณะนั้น และคนหนังสือพิมพ์ในยุคนั้นว่า

อาชีพหนังสือพิมพ์สมัยนั้น เป็นอาชีพของคนไม่มีงานอื่นจะทำ คนที่มิการศึกษา เขาไม่ทำอาชีพที่มีประสพการณ์และคนที่รักงานทางนี้จริงๆ เขาถึงจะทำหรือไม่ก็คนที่มิวิชาความรู้จริง เป็นนักเขียนสมัครเล่นส่งเข้ามา แต่ไม่ประจำ นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ร้อยคนแทบไม่มีสักคนที่จบปริญญาแต่ภาพพจน์ของหนังสือพิมพ์ตอนนั้นมันคง เส้นคงว่า เขามี เอกภาพมีอุดมการณ์

เราทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้จัดการภัตตาคาร ตอนนั้นคิดอยู่อย่างเดียวว่าย้ายงานเพราะเราเป็นคนที่ไม่มีบ้าน และเมื่อตัดสินใจออกจากบ้านมาอยู่กรุงเทพแล้วจะไม่มีวันล้มเหลว กลับไปอย่างเด็ดขาด เราตบงานอยู่สองปีหลังจากออกจากพิมพ์ไทย ต้องเร่ร่อนไปเรื่อยนอนตามศาลาวัด ตามเสาไฟฟ้า ข้าวปลาวางที่ไม้ได้กินเลย นึกว่าตายไปแล้ว หน้ามืดที่สุด เราไม่เคยนี้จะกลับไปอยู่บ้านนอกจากแวะไปเยี่ยมบ้างเป็นบางครั้ง

หลังจากที่ตบงานอยู่สองปี โรจน์ก็ได้ทำงานที่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองซึ่งเพิ่งจะสร้างเสร็จ การกลับคืนสู่วงการหนังสือพิมพ์ครั้งนี้ เขากลับมาในฐานะหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองในขณะที่เขามีอายุได้เพียง 27 ปีเท่านั้น นอกจากเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งแล้วยังคุมตำแหน่งหัวหน้าข่าวอาชญากรรม หัวหน้าข่าวต่างประเทศ พร้อมกับเปิดคอลัมน์ของตนเองขึ้นโดยใช้นามปากกาว่า "นายจิบ" ด้วยเนื้อหาของคอลัมน์นี้เกี่ยวกับเรื่องอาชญากรรมที่ใช้ลีลาการเขียนด้วยการคบท้ายเรื่องที่สนุกๆ ที่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองเขาทำงานอยู่ได้ 1 ปี 6 เดือนก็ลาออก

สาเหตุที่เขาลาออกจากหนังสือพิมพ์บ้านเมืองครั้งนี้ ประทิด ปวรกุล เล่าให้ฟังว่า คุณโรจน์ ถือได้ว่าเป็นลูกศิษย์ของคุณมานะ แพร์พันธุ์คนหนึ่ง คุณโรจน์ตอนนั้นมีฝีมือในการทำงานมาก หนังสือพิมพ์บ้านเมืองแม้เป็นหนังสือพิมพ์ไม่ยิ่งใหญ่เหมือนไทยรัฐ และ เดลินิวส์ในคอนนั้นแต่ข่าวของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองก็แข่งกับไทยรัฐและ เดลินิวส์ได้ อยู่มาวันหนึ่ง คุณมานะ ก็ทำคุณโรจน์ด้วยการใช้คำพูดตามสไตล์ของคุณมานะ พันตึกแล้วมีงจะหาอะไรได้ บังเอิญคุณโรจน์ เป็นคนที่ต่อสู้ในชีวิตของตนเองมาตลอดและหยิ่งโง่ศักดิ์ศรีมาก เลยลาออกและไม่ เหลียวหลังกลับไปอีก เลยนับแต่นั้นมา

การเข้ามาทำงานในหนังสือพิมพ์บ้านเมืองของโรจน์ครั้งนั้น มานะ แพร์พันธุ์ เป็นผู้ชักชวนให้เข้ามาทำ ส่วนมานะ เองเป็นบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับประเด็นสาเหตุที่โรจน์ลาออกจากหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น เขาไม่มีอะไรที่แจ่มแจ้งอย่างละเอียดคนนอกจากบอกด้วยคำพูดสั้นๆ ว่า "มีเรื่องนิดหน่อยก็ออก" แต่จากการ

ผู้วิจัยได้รู้จักและพูดคุยกับโรจน์ในฐานะที่ผู้วิจัย เคย เป็นผู้สื่อข่าวคนหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของโรจน์นั้น ผู้วิจัยมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า เมื่อใดก็ตามที่โรจน์ ถูกถามถึง เรื่องความขัดแย้งกับผู้อื่น เขาจะหลีกเลี่ยงการกล่าวถึงบุคคลที่อยู่ในส่วนของ ความขัดแย้งกับ เขาให้ผู้อื่นรับฟังไม่ว่าจะในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ตาม การที่เขาประพาดคิด เช่นนี้ เนื่องจากว่า เขาไม่ต้องการกล่าวถึง เรื่องที่ไม่ดีของผู้อื่นให้กับผู้ไม่มีส่วน เกี่ยวข้องฟัง หึ่งที่ครั้งหนึ่ง เขาได้ เคยสั่งสอนผู้วิจัยว่า "เราอย่าพูดถึง เรื่องไม่ดีของคนอื่นในขณะที่ เขา ไม่อยู่เลย มันไม่ดี เขาจะเสียหายได้"

หลังจากที่โรจน์ ออกจากหนังสือพิมพ์บ้าน เมืองแล้ว เขาได้ เข้าออกตามหนังสือ พิมพ์ต่าง ๆ หลายฉบับ แห่งแรกก็มาอยู่หนังสือพิมพ์ดาวสยามสมัยที่ "กระแช่" เป็นหัวหน้า กองบรรณาธิการ เขาอยู่ที่หนังสือพิมพ์ดาวสยาม ไม่นานก็ย้ายไปอยู่ที่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ อยู่ได้ เพียง 7 วัน "กระแช่" ก็ตามกลับให้มาอยู่ที่ดาวสยามอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ก็อยู่เพียงไม่กี่ เดือน เท่านั้น เพราะ เขาได้กลับไปทำงานในหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ เป็นครั้งที่สอง

ครั้งแรกที่เขาอยู่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์นั้น เขาเข้าไปในตำแหน่งรีไรท์เตอร์ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีหน้าที่รับข่าว เขียนข่าว และแนะนำให้นักข่าวติดตามประเด็นข่าวที่เห็นว่ามี ความสำคัญ เขากล่าวถึงความรู้สึกครั้งแรกที่อยู่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ว่า "ที่อยู่ไม่ได้ เพราะ ความคิดอ่านเราไม่สอดคล้องกับผู้บริหารกองบรรณาธิการ แล้วจะไปอยู่ไหนได้ยังไง"

การกลับเข้ามาที่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ครั้งที่สอง สุเทพ เหมือนประสิทธิเวช ซึ่งมี นามปากกาว่า "สิงห์โค" และมีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ เป็นผู้ชักชวนให้ เขามา โดยมอบหมายให้โรจน์ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการพร้อมกับหัวหน้าข่าวหน้า หนึ่งอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย ที่หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ เขาได้ เปิดคอลัมน์ "ตะผาหมาก" ขึ้นโดย ใช้นามปากกาว่า "เปลว สีเงิน" ดังที่เห็นต่อมาจนถึงในขณะนี้ว่าเป็นนามปากกาเดียวกับที่ ใช้อยู่ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทุกวันนี้ เขาอยู่หนังสือ เดลินิวส์ได้ 4 ปี ก็ลาออก สาเหตุที่ ลาออกนั้น เขากล่าวแต่เพียงว่า "ก็มีเรื่องขัดแย้งกัน เราก็ออก" แต่สาเหตุที่แท้จริงของ

การลาออกครั้งนี้ ประกิต ปวรกุล ได้ท้าวความย้อนหลังถึงปัญหาความขัดแย้งว่า เรื่องมีอยู่ว่า มีนักข่าวเดลินิวส์คนหนึ่งชื่อ น้อย ทรัพย์ดอกพูน เคยได้รับรางวัลข่าวดีเด่นของสมาคมนักข่าว แต่นิสัยขี้เบ่งและชอบบริดไถ มาสมัครขอเข้าทำงานที่หนังสือพิมพ์เดลินิวส์อีกหลังจากที่ออกไปแล้วระยะหนึ่ง แต่เนื่องจากว่าพนักงานในกองบรรณาธิการไม่เห็นด้วยเพราะติดที่นิสัยเขาใช้ไม่ได้ คุณโรจน์จึงไม่ยอมรับ เมื่อเป็นอย่างนั้น คุณน้อย เขาก็ไปหาคุณประชา

ซึ่งตอนนั้น เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คุณประชาก็ตกลงรับไว้โดยอ้างว่าตนเองใหญ่กว่า เพราะเป็นบรรณาธิการ ส่วนคุณโรจน์ตอนนั้น เขาเป็นผู้รักษาการหัวหน้ากองบรรณาธิการอยู่ คุณประชาโทรมาหาคุณโรจน์ว่า เขารับคุณน้อย เข้าทำงานแล้ว คุณโรจน์จึงบอกกลับไปว่า ในเมื่อเขาเป็นผู้รักษาการหัวหน้ากองบรรณาธิการอยู่ แล้วเอาคนที่หึง เขาและคนในกองบรรณาธิการไม่ต้องการมาทำงานด้วย อย่างนี้เขาไม่เอาด้วยและจะทำงานด้วยกันได้อย่างไร คุณโรจน์ตอบไป เสร็จก็ลาออกทันที คุณประชาให้คุณชัยราชวัตรไปช่วยง้อให้กลับมา พร้อมกับให้เงินผมอีก 2 พันไปกินเหล้าหวังว่าจะให้ช่วยเกลี้ยกล่อมคุณโรจน์ แต่ไม่สำเร็จเพราะเรื่องกลายเป็นว่าทั้งๆ ที่คุณชัยลาออกหมดและผมก็ถือโอกาสลาออกพร้อมกันไปด้วยเลย มีหน้าข้าคนในกองบรรณาธิการ เขายกทิมเตรียมลาออกตาม เพราะเขารักนับถือคุณโรจน์มาก แต่คุณโรจน์ห้ามไม่ให้ลาออกตาม เชื่อหรือเปล่าคุณโรจน์ เขาไม่เคยชวนใครให้ให้ลาออกตาม เขาเลย ช้ายังลาออกไป เจ็บบวหายหน้าไปไม่มีใครรู้ด้วย พอผมรู้ข่าว เพราะมีคนบอกขณะที่ผมกำลังเดินเข้าโรงพิมพ์ ผมก็เดินเข้าไปเตรียมทำหนังสือลาออกตาม ก็พอดีอีกแหละ คุณชัย ขับริดประจำตำแหน่งเข้ามาในโรงพิมพ์พอดี ผมก็เล่าเรื่องการลาออกของคุณโรจน์ให้คุณชัยฟัง ไม่ทันไร คุณชัยเดินเข้าไปในโรงพิมพ์ครู่เดียว ออกมาเจอกับผมก็บอกกับผมทันทีว่า นี่ประกิตรู้ไหม จันลาออกแล้ว

หลังจากที่โรจน์ ลาออกจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ได้ประมาณ 3 เดือน ก็เข้ามาเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พร้อมกับยกคอลัมน์ "เตะผาหมาก" มาเปลี่ยนชื่อเป็น "สะบัดปากกา ตีแสบหน้า" และใช้นามปากกาเดิมคือ "เปลว สีเงิน" มาเขียนในหน้า 5 ด้วยในช่วงที่โรจน์ลาออกจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์และไม่ได้ทำงานอยู่ประมาณ 3 เดือนนั้น ประกิต ปวรกุล เล่าถึงความ เป็นไปในช่วงนั้นว่า

พอคุณภาพล วัชรพล ผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทราบข่าว ก็ได้แสดงท่าทีว่า ถ้าหากลาออกมาแล้ว ออกมาเท่าไรก็จะรับทั้งหมดเข้าไทยรัฐ คุณโกวิท สิตลาโยน ตอนนั้นยังไม่ได้ใช้นามปากกาว่ามังกรห้าเล็บ ก็มาประสานให้เข้าไทยรัฐ แต่คุณโรจน์ยังไม่เข้าไประยะแรกๆ เพราะมีเรื่องอะไรสักอย่าง พอเวลาผ่านไปเกือบสามเดือนเห็นจะได้ คุณโกวิทเห็นเพื่อนคงานไม่ได้พยายามชักชวนและชี้แจงเหตุผลอยู่นาน ข้อนี้มันเป็นข้อที่ตีมากของคุณโกวิทที่เป็นคนรักเพื่อนมากและไม่สบายใจหากเห็นเพื่อนมีความลำบาก ในที่สุดคุณโรจน์ก็ตัดสินใจเข้าไทยรัฐ คุณชัย ราชวัตร กันผม และลูกน้องของคุณโรจน์อีกคนสองคนก็เข้ามาด้วย

โรจน์ เป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอยู่ประมาณ 7 ปี ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2530

ด้านสังคมเพื่อนฝูงของโรจน์ ในสมัยที่ยังเป็นเด็กวัด เขามีความอบอุ่นและมีเพื่อนเป็นกลุ่มก้อนกลมเกลียวมาก แต่พอเมื่อเขาพ้นชีวิตจากวัดไปแล้ว เพื่อนฝูงก็คบกันในฐานะที่เป็นเพื่อนวิชาชีพเดียวกัน เทียวสนุกสนานและกินเหล้าด้วยกันแต่จะหาที่เป็นเพื่อนสนิทรู้ใจนั้นไม่มีดังคากล่าวของเขาที่กล่าวไว้ประโยคหนึ่งว่า "ตั้งแต่ออกมาจากวัด เราไม่เคยมีเพื่อนที่รู้ใจเลยจนถึงวันนี้" แต่สำหรับความรู้สึกต่อเพื่อนเด็กวัดด้วยกัน เขาได้กล่าวถึงความรู้สึกในวันที่เขาต้องจากเพื่อนเด็กวัดว่า "เป็นธรรมดา คนเราไปอยู่ที่ไหน โดยสัญชาตญาณของมนุษย์มันก็ต้องมีความผูกพันรักใคร่กับ แต่ว่าแต่ละคนก็ต่างมีภาระหน้าที่ มีทางของตัวเองที่ต้องไป"

ในชีวิตที่ผ่านมาตั้งแต่เล็กจนโต โรจน์ได้วิเคราะห์ถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเองว่า

ความรู้สึกนึกคิดของเราพัฒนาไปตามขั้นตอนของงานมากกว่า เราไม่เคยคิดก้าวล่วงหน้าไปสิบปี ยี่สิบปี มันไปตามขั้นตอนของมัน ไปกับภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เราไม่เคยย่ำเท้าการเมืองเลยมีแต่ได้รับมอบหมายให้สัมภาษณ์นักการเมืองเฉพาะตัว

เฉพาะเรื่องเท่านั้นเพราะในชีวิตเราไม่เคยทำข่าวการเมือง เราทำข่าวอาชญากรรมมาตลอด สภา ทำเนียบ ไม่เคยเข้าแต่รู้เรื่องการเมืองเพราะชีวิตคนมันก็คือการเมือง อาชญากรรม ก็คือปัญหาการเมือง โจรมาก ๆ ไม่ใช่ปัญหาการเมืองหรือใจ คนฆ่ากัน ปล้นสะดมก็กัน มากมายจนวิ่งไปทั้งเมืองเพราะบ้านเมืองไม่มีอะไรจะกิน อย่างนี้ก็ เป็นปัญหาการเมือง ที่ต้องแก้ไข มันแยกไม่ได้หรือกั้นไหนการเมืองอันไหนการบ้าน มันแยกประเภทเรียกได้ แต่ในการทำความเข้าใจและการแก้ปัญหา เราแยกมันไม่ได้หรือ สำหรับเราพอรู้เรื่อง การเมืองเพราะเราสะสมมาตั้งแต่เล็ก เรียนรู้จากการฟัง จากการอ่าน จากการเรียนรู้ ชีวิต จากการต่อสู้อรอบด้านมาเท่าไร เหมือนกับกระบอกลี้อาวุธบนหลังช้าง มีโล่ที่ ง้าว แหลม มี ดาบ หอก ถึงเวลาใช้ก็หยิบให้ถูกว่าจะใช้ชนิดไหน มันมีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นว่า ทำข่าวการเมืองแล้วต้องอ่านการเมืองมาใหม่ ต้องใช้เวลาศึกษาก่อน ตอนที่เรทำข่าว อาชญากรรมเราก็ไม่เคยมีความคิดความอ่านทางการเมือง แต่เราก็อ่านข่าวการเมือง ก็ไม่ได้สนใจมันมาก เป็นพิเศษนัก แค่อ่านให้รู้ให้ทันสถานการณ์เข้าไว้เพื่อว่าจะต้องทำข่าว เราก็เพิ่งต้องมารู้มันจริงๆ จริงๆ ก็ตอนที่ เป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง เพราะหน้าหนึ่งมันเป็นที่รวม ของข่าวทุกเรื่อง ทุกประเภท มัน เป็นหน้าที่ที่คน เป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งต้องรู้ไว้ แล้วต้องรู้ ให้จริงด้วยไม่อย่างนั้นจะคุมทิศทางข่าวได้ยังไง

ลักษณะนิสัยของโรจน์แต่เล็กที่มักทำในสิ่งที่ตนเองอยากทำ โดยที่ไม่สนใจต่อ กฎเกณฑ์ของสังคมเท่าใดนัก กับการที่เขาต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยตนเองมาตลอดเพื่อเลี้ยงตัวเอง ให้อยู่รอด ทำให้เขาเป็นคนไม่ติดอยู่ในกรอบระเบียบ เช่น เขากล้าหนีเรียนไปอยู่ใน ห้องน้ำนับปี แม้แต่ในช่วงที่เขาทำงานเป็นผู้สื่อข่าวแล้ว เขาก็ยังเป็นเช่นนั้น ดังที่เขาเล่าว่า

เราไม่เคยมีครูอาจารย์ที่คอยสอนว่าต้องเขียนอย่างนั้นนะ วิธีการทำข่าวอย่างนั้นนะ เวลาทำข่าวก็ไม่เคยมีใครมาสอน เราก็ดู เขา เขาจดเราก็จด แต่เราอ่านมากเขียนมา อย่างอื่นแหละ เป็นครูอาจารย์ ป. อินทปาลิต สุกัญญา อรวรรณ หรือหนังสือพิมพ์ทุกเล่ม นี่แหละ คือครู แล้วเวลาเขียนข่าวไม่เคยมีใครมาบอกว่าต้องเขียนอย่างนี้ เราอ่านหนังสือพิมพ์อื่นว่า เขาเขียนยังไง พอรู้แล้วหนักๆ เขาก็มาพลิกแพลงแนวของเราไป เราไม่ชอบติดอยู่ในกรอบ

และแบบแผนจำเจ เราชอบพลิกเพลงของเราไปเรื่อย ไม่มีทรอกอาจารย์ แต่คนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้โอกาสได้ทำงานนี้แหละมี แต่คนประสิทธิปาะสามวิชาไม่เคยมี

การพัฒนาของโรจน์ จึงเป็นลักษณะผสมผสานระหว่างการเรียนรู้จากการอ่าน และการเรียนรู้จากการทำงาน และแง่คิดเกี่ยวกับการเมืองของเขาก็ก่าเน็ดและพัฒนาไปตามขั้นตอนที่ผสมผสานระหว่างสองปัจจัยนี้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทั้งการอ่านและการทำงาน ก็คือสิ่งแวดล้อมหรือจะ เรียกได้ว่าเป็นบริบททางสังคมที่มากำหนดความรู้สึกนึกคิดของเขานั้นเอง ตัวอย่างหนึ่งของบริบททางสังคมที่มากำหนดความรู้สึกนึกคิดของเขาก็คือ ช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เมื่อครั้งที่เขาเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ซึ่งเขาได้เล่าถึงสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นควบคู่กับความเห็นทางการเมืองของเขาว่า

ช่วง 14 ตุลา อย่าว่าแต่เราหรือนักข่าวอื่นเลย แม้แต่ประชาชน 99 เปอร์เซ็นต์เขาก็ต้องการโค่นผู้นำประเทศในขณะนั้นอยู่แล้ว เพราะมีแค่พวกพ่อค่านายทุนที่มาเกาะกินหากินอยู่กับพวกเผด็จการกลุ่มหนึ่ง สังคมที่ปกครองโดยกลุ่มคนกลุ่มน้อย อำนาจที่ใช้มันก็เป็นเผด็จการคนที่สูญเสียประโยชน์ก็คือประชาชน มันก็ต้องขับคนกลุ่มน้อยที่เอาเปรียบนี้ออกไปอยู่แล้ว

จากชีวิตที่อยู่ด้วยการต่อสู้หาเลี้ยงชีพของตนเองตั้งแต่วัยยังไม่ทันจะเป็นหนุ่มเต็มตัวทำให้เขาคิดแต่เพียงหาเลี้ยงชีวิตให้รอด และจากหลายเหตุการณ์ที่ผ่านมาในชีวิตที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นข้อสังเกตว่า เขายึดมั่นในศักดิ์ศรีของตนเองมาก เสียยิ่งกว่าความหวังโยในปากท้องของคตทั้งๆ ที่สิ่งที่เขาคิดมากที่สุดก็คือ การดิ้นรนให้ชีวิตอยู่รอด พัฒนาการของชีวิต เช่นนี้ทำให้เขายึดถือตนเองมากกว่าที่จะยึดถือผู้อื่น เป็นแบบอย่างโดยตรง เขาได้กล่าวถึงภารกิจที่เขาไม่ยึดถือใคร เป็นแบบอย่างว่า

ชีวิตเรา เราไม่มีภาระที่คิดว่าคนโน้นคนนั้นจะเป็นตัวอย่างให้เราดำเนินชีวิตตามแบบเขา แล้วก็ไม่เคยศรัทธาใครเป็นพิเศษด้วย แต่ตอนเด็กๆ ได้อ่านหนังสือประวัติชีวิตมาก ตอนที่อยู่วัด หนังสือชีวิตบุคคลมันเยอะ ร้อยประวัติชีวิตบ้าง ก็อ่านไปเรื่อย แต่ก็ไม่ได้

ศรัทธาฝังจิตฝังใจใครเป็นสรณะ ไม่นิยมใครเป็นพิเศษ ไม่เคยคิดว่าคนนั้นคนนี้จะมาเป็นแบบอย่างให้ได้เข้าไปถึง แต่เราก็ชอบคนอย่างมหาตมะคานธี ชอบอาจารย์คึกฤทธิ์ ชอบ ป. อิทปาลิต อาจารย์คึกฤทธิ์ที่เราเคารพเขา เราไม่เคยพบไม่เคยคุยกับเขา ไม่รู้จักกันเลย แต่เราเคารพเขาที่ความคิดความอ่านของเขา การแสดงออกทางความคิดของเขา แก่เป็นคนไม่ค่อยเสแสร้ง คิดอะไรก็ตรงๆ อาจจะเหมือนกับความคิดของเราก็ได้ที่ เราไม่ค่อยเสแสร้ง คือคิดในหลักของธรรมชาติสิ่งที่เป็นไปได้ แก่ไม่ได้ตัดจรีตเอาตำรับตำรามาว่ากล่าวหนักหนา แก่ให้ความรู้อย่างครูอาจารย์เป็นหลักเป็นเรื่องไปเลย เรื่องจะเขียนกินบ้านกินเมืองหรือจะเขียนเพื่อเอาสาระประโยชน์มาใช้ไม่มี แก่ตรึกรองโดยใช้อ้อเท็จจริงอย่างง่าย ๆ อย่างมนุษย์คิด ไม่ได้เอาตำรามาคิด ชีวิตจริงคนเราไม่ได้เอาตำรามาคือเมื่อไหร่ แก่คิดอย่างง่าย ๆ บนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นไปได้ เราอ่านงานของแก่มาก ตั้งแต่เด็กและอ่านมาตลอด คอลัมน์คนอื่นเรายังไม่ได้อ่านเลย

แม้ว่าโรจน์จะไม่ได้ยึดถือใครเป็นแบบอย่างเลย แม้กระทั่งมหาตมะ คานธี ที่เขาชอบ หรือแม้แต่คึกฤทธิ์ที่เขารู้สึกเคารพนับถือเป็นพิเศษและยังรู้สึกด้วยว่า คึกฤทธิ์มีลักษณะที่มีการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาอันเป็นลักษณะที่เหมือนกับที่เขาเป็น เช่นนั้นด้วยก็ตาม แต่เขาก็ยังไม่ถึงกับยอมรับว่าคึกฤทธิ์เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการเลือกแบบแผนการดำเนินชีวิตของตัวเองอย่างไรก็ตาม แม้ว่าโรจน์จะมีได้ยึดถือใครหรือได้รับอิทธิพลจากใครคนใดคนหนึ่งอย่างเห็นได้ชัดแต่เขาก็ยอมรับเขาชอบลักษณะการดำเนินชีวิตของบุคคลบางคน เช่น มหาตมะ คานธี คึกฤทธิ์ ป. อิทปาลิต และคนอื่นๆ ที่เขาได้อ่านถึงจากหนังสือประวัติศาสตร์

แม้เขาจะไม่ได้รับอิทธิพลจากบุคคลนัยสำคัญที่เป็นมนุษย์ แต่จากช่วงชีวิตที่เขาอยู่กับวัดและได้ศึกษาถึงพระพุทธศาสนาในช่วงที่บวชเป็นเณร เขามีความเชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้าและหลักคำสอนนั้น ได้มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิต และความคิดของเขาอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้จากคำบอกเล่าของเขา

เรายึดหลักของพระพุทธเจ้าเป็นพื้นฐาน พระพุทธเจ้าท่านได้บอกว่าจะไรก็ตามถ้าทำไปแล้วคนอื่นมาทำกับเราแล้วเราไม่ชอบ ไม่พอใจ คนอื่นก็เหมือนกัน อย่าไปทำกับเขา เขาก็ไม่ชอบไม่พอใจ ถ้าทุกคนคิดได้อย่างนี้มันก็ไม่มีการเบียดเบียนกัน พระพุทธเจ้าสอนให้คนเราหันมาพึ่งดูความจริงของธรรมชาติ ทุกสิ่งทุกอย่างมันมีเงื่อนไขในตัวของมันเอง มันพัฒนาไปตามครรลองของมันต้องเป็นไป พระพุทธเจ้าท่านสอนให้รู้จักปล่อยวางรู้จักใช้สติในการพิจารณาสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ให้ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ แต่ท่านไม่ได้สอนให้เราปล่อยวางแล้วเอาแต่งอมืองอเท้า ท่านเพียงให้เราพิจารณาสภาพที่เป็นอยู่ให้เข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมชาติ เท่านั้น พวกคนที่อ้างท่านแล้วงอมืองอเท้ามันคนที่ชอบหาข้ออ้างปกป้องตัวเองทั้งนั้น เพราะฉะนั้น แม้แต่งานเขียนหนังสือของเรา เราก็ใช้หลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นพื้นฐานแล้วกระทำให้รู้จักเอาใจเขามาใส่เราเวลาที่เขียนถึงใคร เราคิดว่าอะไรที่มันถูกต้องเราก็ทำ มันถูกก็ได้ หรือผิดก็ได้ แต่ถ้าผลมันออกมาผิดคนส่วนใหญ่เขาเห็นว่าผิดเราก็ต้องยอมรับความเห็นของเขา เราต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เราทำลงไป

ไม่เพียงแต่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่เป็นหลักในการดำเนินชีวิตของเขาแต่สังคัมของวัด เมื่อครั้งที่เขาเคยอาศัยอยู่ในสมัยเมื่อยังเป็นเด็กก็ยังมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเขาด้วย ดังเห็นได้จากคำกล่าวของเขาที่กล่าวไว้ว่า "ที่เราใช้ชีวิตอยู่ทุกวันนี้ เราได้เรียนรู้มาจากที่วัดทั้งนั้น เพราะมันหมายถึงรากเง้าเขาจึงได้รับอิทธิพลการสั่งสอนตามประเพณีของสังคัมไทยที่สอนให้เด็กรู้จักเคารพผู้ใหญ่ ให้รู้จักมรรยาท ให้รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีวินัยดังที่เขาได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า หลวงพ่อเลียดซึ่งเป็นพระรองเจ้าอาวาสเป็นผู้สั่งสอนเขาและเด็กวัดอื่นให้อยู่ในกรอบระเบียบปฏิบัตินี้ เมื่อครั้งที่เขายังเป็นเด็กวัดอยู่ และกระทั่งวันนี้ เขาก็ยังมีความเคารพและนับถือในการสั่งสอนและในคำหลวงพ่อกที่เป็นผู้สั่งสอนเขา ดังที่เขาได้บอกถึงความรู้สึกที่เขามีต่อหลวงพ่อกเลียด "เราไม่เคยคิดเลียนแบบอย่างการดำเนินชีวิตของอาจารย์ แต่เราเคารพนับถือท่านมาก ท่านสอนเรามาจนถึงทุกวันนี้คิดหิตานเองก็ไม่รู้ตัวว่าท่านกำลังสอน สิ่งที่ท่านสอนเป็นหลักที่ทุกสังคัมควรต้องมีอยู่แล้ว เช่น คนเราต้องรู้จักเคารพผู้มีอาวุโสกว่า"

ในเรื่องแง่คิดทางการเมืองของโรจน์นั้น เขาได้วิเคราะห์ถึงการกำเนิดและ
พัฒนาการของเขาว่า

บอกไม่ได้หรอกว่ามัน เริ่มขึ้นที่ตรงไหน เพราะกรณีของเรามันเป็นลักษณะที่สะสมขึ้นมา
ทีละเล็กละน้อยแล้วก็ไม่ได้ เป็นรูปแบบความคิดตายตัว เราอ่านมาก อ่านมาตั้งแต่ เด็ก
มันค่อยๆ ซึมซับ เข้ามาอย่างไม่รู้ตัว มันไม่ใช่การรับความคิดมาทั้งความคิด แต่มันมาในรูปของ
การสะสมการรับรู้ข้อมูล เรื่องโน้นเรื่องนี้ มาจากเรื่องต่างๆ ที่กระจัดกระจาย เราได้อ่าน
หนังสือที่เขียนถึงการปฏิวัติของเลนิน และปรัชญาความคิดทางการเมืองของคาร์ล มาร์ก
ตั้งแต่อายุได้แค่สิบสี่สิบห้า เท่านั้นตอนนั้นก็ไม่ได้รับรู้หรือ เข้าใจความคิดของทั้งสองคนนั้น เท่า
ไหนหรอกนอกจากรับรู้ว่าทำไม เขาถึงปฏิวัติ แล้วพอปฏิวัติ เขาเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง แต่มัน
ก็เป็นการรับรู้ความคิดทางการเมืองของเขาไม่ใช่ความคิดของเรา พอเราอายุได้ประมาณ
17 ถึงสิบแปด เราก็มักชอบอ่านสยามรัฐโดยเฉพาะ เรื่องที่อาจารย์ศีกฤทธิที่ เขียนในคอลัมน์
ปัญหาประจำวัน แล้วพอช่วงที่เราเป็นนักข่าวแล้ว เราได้ไปเรียนหลักสูตรบัณฑิตสมทบ
ภาคค่ำที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขาสอนวิชาการสื่อสารมวลชนเป็นหลัก แต่ก็มวิชาหลัก
รัฐศาสตร์ เบื้องต้นด้วย เราได้อ่านปรัชญาและความคิดทางการเมืองของนักคิดในสมัยตอน
ต้นและตอนกลาง ตอนนั้น เป็นช่วงที่ทำให้เราเห็นการแตกแขนงของความคิดมาก และเราก็
ได้ข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า นักคิดทุกคนมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันถึงแม้จะคิดกันไปคนละอย่าง สิ่ง
เหมือนกันก็คือ ทุกคนคิดจากพื้นฐานของธรรมชาติที่เป็นอยู่ และคิดจากสิ่งที่ เขาเห็นในยุค
สมัยของเขา เพลโตคิดถึงสังคมในอุดมคติก็เพราะสังคมในช่วงสมัยนั้นทำให้ เขาต้องการคิด
ถึงรูปแบบของสังคมที่ดีว่าควรจะเป็นอย่างไร ส่วนแม็ค เคียว เวลส์ที่มองว่าคนให้หรือคนรับ
บุญเป็นคนโง่ ส่วนพระหรือคนรับ เป็นคนฉลาด และพยายามเน้น เรื่องของอำนาจ ก็คือ
ว่าเป็นการมองธรรมชาติด้านหนึ่ง แต่ต้องดูด้วยว่าความคิดนี้ เกิดขึ้นมาจากสภาพแวดล้อม
ของเขาในช่วงนั้นที่เขาต้องระหกระเหินหนี เนื่องจากปัญหาของการช่วงชิงอำนาจ และ
เขาก็มีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจอย่างใกล้ชิดด้วย เขาถึงได้คิดเช่นนั้น บีแหละ มันเป็น
อย่างนี้แหละพัฒนาการของแง่คิดทางการเมืองของเรา เราอ่านอะไรเราก็คิด คิดตามมัน
ไปเรื่อยๆ เมื่ออ่านมากคิดมากมันก็ค่อยๆ กลั่นกรองออกมาเป็นความคิดของเราเองไม่รู้ตัว

ไม่รู้ด้วยว่าส่วนไหนมาจากไหน และมันเกิดขึ้นมาเมื่อไหร่ แต่ไม่ใช่อยู่ๆ ในตอนนี้ก็อุบัติ ความคิดทางการเมืองแบบนี้ขึ้น ไม่ใช่มันสะสมกันมา แล้วมันสะสมมาตั้งแต่เด็กที่ไม่รู้เรื่อง การเมืองด้วย อาจารย์ของเราหลวงพ่อเสียดนี้แหละ แกชอบคุยเรื่องการเมืองจะตายไป แกเป็นคนชอบอ่านหนังสือด้วย ตอนเด็กๆ แกก็ชอบคุยเรื่องการเมืองให้ฟัง ฐานะไม่รู้ฐานะ เราก็อ่านไปเรื่อย นี่มันก็สะสมอีกแหละ แต่ที่แน่ๆ ที่เราต้องคิดเกี่ยวกับเรื่องการเมืองมากก็ ตอนที่ เป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งที่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองนี่เอง เพราะทุกข่าวมันมารวมอยู่ที่ข่าว หน้าหนึ่ง เราก็อ่านตั้งใจคิดตั้งใจรู้กันอย่างจริงจัง เป็นชั้น เป็นอัน แล้วมันก็พัฒนาต่อไปเรื่อย มาในลักษณะสะสมอีกนั่นแหละ ตอนเขียนคอลัมน์สัปดาห์กาศิแสงหน้าก็บอกไม่ได้อีกเหมือนกันว่ามัน เป็นการ เกิดความคิดเห็นทางการเมืองที่เป็นหลักเป็นฐาน เพราะมันก็เชื่อมโยงต่อ มาจากที่คิดรับรู้และ เคยคิดไว้ก่อนหน้านั้น เพียงแต่ว่ามัน เป็นมาในครรลองของมันที่ต่อเนื่อง กันมาเรื่อยๆ แค่นั้นเอง

ในช่วงที่เขาเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งที่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น ระหว่างนั้น ได้ เกิดเหตุการณ์ที่นิสิตนักศึกษาารวมพลังประท้วงต่อการใช้อำนาจเผด็จการของจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ในฐานะที่เขาเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งที่นอกจากจะต้อง ทำหน้าที่รวมศูนย์การรายงานข่าวตามเหตุการณ์ที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นแล้ว เขายังต้องทำหน้าที่ กุมแนวทางข่าวในฐานะหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งด้วย เหตุการณ์ครั้งนั้น ทำให้เขามีความเห็นต่อ บทบาทของนิสิตนักศึกษาในทางการเมืองซึ่งมีอยู่อย่างกว้างขวางว่า

กิจกรรมนักศึกษา เราว่าสมัยก่อนนั้นคิดว่าสมัยนี้เป็นล้านเท่า เพราะว่ามหาวิทยาลัย มัน เป็นแหล่งสุดท้ายแล้วที่เราควรจะ เพาะพันธุ์คนออกมาให้มีความรับผิดชอบในรอบด้านต่อ สังคม วิทยุต้องพร้อม คุุณวิต้องพร้อม ความรับผิดชอบและประสบการณ์ต้องพร้อม สมัยนั้น เขาทำถูก สมัยนี้มันไม่ถูก ประท้วงทีก็ก็สะเปะสะปะ แดงการมาก็ก็ต้องเรียกชุมนุม ช่วยร่างหน้อยนี้แหละ เป็นบ่อ เกิดให้มือที่สามแทรกแซงกัน เข้าไปจับหัวนักศึกษา ทำอะไรไม่ เป็นประสีประสา ถูกฝ่ายที่เหนือกว่า ฝ่ายที่เผด็จการกว่า ถูกรัฐบาลตอนเอา ชูไม่ก็ทัก ปัสสวะแตก เวลาประท้วง มือขวาถือป้ายแต่มือซ้ายยังล้วงอยู่ในกระเป๋าดือขวคนมอยู่เลย

จะนอนประท้วงสักคืนพ่อแม่ก็บอกไม่เอาหรอก เดี่ยวลูกฉัน เป็นหวัดไม่สบาย พลังนักศึกษาทุกคนนี้จึงหมดความหมายลงกลายเป็นความเห็นแก่ตัวมากขึ้น เราต้องเป็นสิ่งคมกรีดกรายมากขึ้น ก็ในเมื่อเราสร้างมหาวิทยาลัยให้เป็นแหล่งบ่มเพาะสูงสุดแล้ว เราต้องสอนให้เขาพร้อมครบทุกอย่างใช่ไหม แต่มีมันพร้อมไหม มหาวิทยาลัยสอนเด็กมาด้านเดียว สอนท่องวิชาเอาไว้ แล้วกิจกรรมก็ไปเที่ยวยกป้าย เขียร์นิดหน่อย การสอนแนวสำนักและความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มี แล้วออกไปจะไปรับผิดชอบอะไรได้ มันอ่อนไป อ่อนภาคปฏิบัติเพราะต่างคนต่างรีบเรียน รีบจบ รีบออกไปแข่งขันกัน ต่างคนต่างคิดเอาตัวรอดแล้วบ้านเมืองจะไปอยู่กับใคร สมบัติส่วนกลางทุกคนคิดแต่ว่าไม่ใช่ของกู ประเทศไม่ใช่ของกู มีแต่วงศ์ตระกูลต้องไปรีบทำบ้าน ต้องรีบไปหาภรรยา รีบไปเมืองนอก แล้วประเทศจะอยู่กับใครเล่า ปล่อยรัฐบาลไว้อย่างนี้ก็เพลinalgันสิ พวกเจ้าราษฎรบังหลวงต่างๆ พวกเผด็จการทรราชย์ที่เรียกกันอย่างนั้นก็เพलगันสิ ไม่มีใครมาคอยจับตา มาคอยขัดขา ไม่มีคนคอยกระแอม พวกครูอาจารย์ที่เรียนมามาก แทนที่จะสอนนักศึกษาให้มาสร้างฝักจิตสำนึกให้มันเกิดขึ้น กลับเอาวิชาความรู้ไปรับใช้พวกนักการเมืองอีก จ้างมาเป็นทีปรึกษาส่วนตัวคอยร่าง เรื่องนั้น เรื่องนี้ ไข่ เล่ห์ เหลี่ยมที่เรียนมาสูงมา เลี่ยม เล่ห์ เหลี่ยมของนักการเมืองให้มันส่วนโกงแหลมคมขึ้น แต่ก็ไม่ไหวได้ เพราะพื้นฐานอาจารย์ประเภทนั้นก็มาจาก เด็กที่จบมหาวิทยาลัยอายุยี่สิบ เอ็ด ไม่มีจิตสำนึกทางการเมือง ไม่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อบ้านเมือง แล้วโตไปในแนวทางที่คิดแบบนี้มันก็ต้องไปอย่างคดๆ อย่างนี้จะไปตรงปลายได้อย่างไร

และเมื่อถึงวันนี้ เขาได้กล่าวถึงความคิดเห็นทางการเมืองของเขาว่า

เราไม่เคยคิดแม้กระทั่งคำว่าอุดมการณ์ อุดมคติ มัน เป็นคำที่หูเกินไป สูงเกินไป ใครนั้นมากแค่ไหน ในเมื่อเรายึดหลักการว่าให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ทำในสิ่งที่เขาไม่ชอบมันก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องเขียนหนังสือแต่ละครั้งถึงขนาดที่ต้องเติมพันด้วยหลักการอันสูงส่งของประชาธิปไตย ไม่มีถึงขนาดนั้นหรอก เพียงแค่คิดว่าสิ่งที่เราทำนั้นถูกต้อง ผิดก็ได้ถ้าคนส่วนใหญ่ เห็นว่ามันผิด แต่ขอให้คิดด้วยความบริสุทธิ์และรับผิดชอบต่อความคิดเห็นที่พบแล้วก็ทำออกไปในสิ่งที่เราคิดว่ามันถูกต้อง

ในการอธิบายถึงความคิด เป็นทางการ เมืองของเขาว่าตั้งอยู่บนหลักการใดนั้น ไรจันน์ไม่ยอมกล่าวถึงแนวความคิดของเขาเลย แม้แต่การระบุว่าเขามีความคิดในแนว ประชาธิปไตยหรือไม่ เพียงการระบุเท่านั้น เขาก็ยังหลีกเลี่ยงไม่ขอตอบอย่างตรงๆ โดยการให้เหตุผลว่า แม้จนกระทั่งทุกวันนี้ เขาเองก็ยังไม่รู้ว่าเขามีความคิดเห็นในแนว ทางใด เขาตระหนักถึงเพียงหลักการที่เขายึดถืออยู่เสมอว่า ให้ใช้เหตุผลในการคิดและ คิดออกไปในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเท่านั้น

ตามคำบอกเล่าของ ไรจันน์ งามแน่น ถึงพัฒนาการนับตั้งแต่วัยเด็ก จะเห็นข้อ เด่นในวัยเด็กของเขาหลายประการ ประการแรก เขาเป็นเด็กที่รักการอ่านอันเนื่องมา จากความอยากรู้อยากเห็น และอิทธิพลจากการที่มารดา มักจะอ่านนิยายให้ฟังอยู่เสมอ เมื่อ เย็นย่ำลาง นิสัยความรักการอ่านจึงเริ่มก่อตัวสะสมขึ้นมาจากนั้น และ เมื่อได้มาอยู่ที่วัดซึ่ง เป็นคลังหนังสือแห่งหนึ่ง เขาจึงได้สัมผัสกับหนังสือหลายประเภท และก็ได้เริ่มเก็บชั้น ความรู้และนาทานัทสนะ รวมทั้งประวัติชีวิตบุคคลที่สำคัญ ด้วยและต่อมา เขาได้ฝึกฝนการ คิดอ่านของตนเองด้วยการคิด เรื่องและร้อย เรื่องราวต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อเล่าเป็นนิทาน ให้กับเด็กวัดด้วยกันฟัง ประการที่สอง เห็นได้ชัดตั้งแต่วัยเด็กแล้วว่า ไรจันน์ เป็นคนที่ค่อนข้างจะไม่ติดยึดกับกฎ เกณฑ์ของสังคม และมีความกล้าที่จะหนีจากกฎ เกณฑ์เหล่านั้นแม้ว่าจะมีความหวาดวิตกอยู่ในจิตใจส่วนลึกก็ตาม ดังเห็นได้จากการหนีเรียน เข้าไปอยู่ในห้องน้ำต่อ เนื่องกันนานนับปี และถูกตวจหนักกลับไปสลับกับหนีมาอยู่วัด เขาไม่ได้เกลียดครู แต่เขาไม่ชอบระบบการเรียนการสอนที่เป็นการบังคับแต่เขาไม่ได้ปฏิเสธการเรียนรู้อะไร เพราะที่เขานี้เรียนนั้น เขาได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า เขามีปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น และ ด้วยกฎ เกณฑ์ที่บังคับให้ เด็กนักเรียนต้องอยู่ในกฎระเบียบ เขาจึงหนีเรียน แต่เขาก็ยังคงรัก การอ่านอยู่ เช่น เดิมจนดูเหมือนว่า ส่วนสำคัญในชีวิตวัยเด็กของเขาก็คือ การได้อ่านหนังสือ

การเติบโตตั้งแต่ช่วง เป็นเด็ก ไรจันน์ถูกเลี้ยงดูมาให้ เป็นเด็กที่คงอยู่ในวินัย และมีความรับผิดชอบ รวมทั้งต้องเคารพบนอบต่อผู้มีอาวุโสด้วย จากการที่ เขาเติบโตขึ้นมาในฐานะ เด็กวัด เขาจึงได้ซึมซับระบบคุณค่าเหล่านี้มาจากสังคมของพระและวัด ในขณะที่

เดียวกัน เขาก็มีพัฒนาการขึ้นมาท่ามกลางความยากแค้นขัดสน เมื่อสมัยที่เป็นนักเรียน ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การฝีมือยิ่งไปกว่านั้น ยังไม่มีเงินซื้ออาหารกลางวันกินด้วย ต้องอดมาจนถึงมือเย็นถึงได้เอาอาหารที่มรวาสาใส่บาตรให้ตั้งแต่เช้ามากินร่วมกับเด็กวัดอื่นๆ ความยากลำบากในช่วงนั้นได้บ่มเพาะนิสัยที่ต่อสู้คทนต่อความลำบากให้กับเขา และเรียนรู้จนเข้าใจถึงอีกแง่หนึ่งของชีวิตที่ลำบาก

ด้วยสังคมที่แคบๆ อย่างในสังคมชนบทที่เขาอยู่ ความรับรู้ในสิ่งต่างๆ จึงมักจะได้รับการอ่าน ไม่ได้รู้จากการสัมผัสหรือการได้เห็น ดังนั้น เมื่อเขา่างเข้าสู่วัยรุ่น เขาคงมีความใฝ่ฝันอยากเป็นนักเขียนอันเนื่องมาจากเขาสัมผัสกับหนังสือมาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนความฝันอีกประการก็คือ การได้เข้ากรุงเทพฯ ด้วยรถไฟ ความปรารถนาในส่วนหลังของเขานี้ไม่ต่างไปจากเมื่อสมัยที่เขาขี้เลืกที่ต้องการจะออกไปกับเรือหาปลาสู่ท้องทะเลที่เขาไม่เคยได้สัมผัส ความใฝ่ฝันเช่นนี้เกิดจากสิ่งแวดล้อมที่เขาได้เห็นผู้คนได้เดินทางไปในที่ซึ่งเป็นทีกล่าวขานกันอย่างมาก เช่น กรุงเทพฯ และท้องทะเล ในส่วนที่เขาสามารถจินตนาการให้กับตัวเอง เขาก็ลงมือกระทำ เช่น การเขียนเรื่องสั้นส่งเข้าประกวด แต่ในส่วนที่เกินกว่าที่จะทำได้ เขาก็ไม่ได้ทำ เช่น การออกท้องทะเล และการเข้ากรุงเทพฯ

ด้วยเส้นทางชีวิตที่เขาโตมาจากวัด เขาจึงได้เล่าเรียนศาสนาทางศาสนา และปฏิบัติตนเป็นเฆรเมื่อถึงวัยรุ่นนั่นเอง และก็ถือได้ว่าเขาประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแนวทางนั้น เพราะเพียงไม่กี่ปี เขาก็สามารถสอบได้นักธรรมเอก แต่เส้นทางชีวิตนี้ไม่ได้ตรงกับความใฝ่ฝันของเขา เขาจึงได้ลาสิกขาบท และต่อมาถึงมีโอกาสเข้ามากระเสือกกระสนในวิชาชีพนี้และวนเวียนอยู่ตามหนังสือพิมพ์ต่างๆ จนกระทั่งในที่สุด ก็ได้มาเป็นหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์บ้านเมือง และที่นี่เองที่เป็นจุดแรกที่เขาได้มาสัมผัสกับเรื่องราวทางการเมืองอย่าง เป็นจริงเป็นจัง และด้วยแนวทางชีวิตที่พัฒนาขึ้นมาในฐานะที่เป็นคนจนคนหนึ่งเสมือนกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ เขาจึงมีความรู้สึกสำนึกคิดที่ไปบนแนวทางเดียวกับสามัญสำนึกของคนส่วนใหญ่ที่ยากจน และเมื่อเกิดกรณีนิสิตนักศึกษาประท้วงขับไล่จอมพลถนอม กิตติขจร และผู้มีอำนาจอีกสองคนในสมัยนั้น เขาจึงมีความเห็นที่เป็นไป

ในแนวทางเดียวกับนิสิตนักศึกษาเหล่านั้นที่ถือว่าเป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของประชาชน ส่วนใหญ่ของประเทศในเวลานั้น ไม่เพียงเท่านั้น ด้วยลักษณะการเรียนรู้ของตนเองที่สั่งสม ขึ้นมานับตั้งแต่เด็กที่ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกเหนือจากกฎเกณฑ์การเรียนการสอนทั่วไป โดยการเรียนรู้จากชีวิตและจากการอ่าน เขาจึงมีความเห็นว่านักศึกษาคควรได้เรียนรู้จากกิจกรรม อย่างจริงจัง เพื่อ เป็นการได้ฝึกฝนตนเองให้รอบด้านก่อนออกมาสู่วงการรับผิดชอบต่อสังคม

แง่คิดทางการเมืองของโรจน์ ไม่ได้เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ใดหรือช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง แต่เป็นลักษณะของการเรียนรู้เชิงสั่งสมประสบการณ์ แต่อิทธิพลในสมัยเมื่อ เป็น เด็กวัดและที่ได้เล่าเรียนหลักคำสอนศาสนาได้ เข้ามาผสมผสานในส่วนที่เป็นหลักในการคิด ของเขาค่อนข้างมาก เช่น หลักคำสอนที่ว่า ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งเอาได้เปรียบไว้ ว่าเป็นหลักของประชาธิปไตยอันหนึ่ง นอกจากนั้น ประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้จากการอ่านได้มีส่วนช่วยขยาย เขามักจะมีข้อคิดเห็นที่อิงอยู่กับผลประโยชน์ของประชาชน เป็นส่วนใหญ่อัน เนื่องมาจากความ เข้าใจในความยาล้ำ เคียดเหล่านั้นดี

ชีวิตที่เติบโตขึ้นมาของโรจน์ มีเพียงสองแนวทางเท่านั้น แนวทางหนึ่ง เป็น แนวทางในครรลองของศาสนา อีกแนวทางหนึ่ง เป็นแนวทางของนักหนังสือพิมพ์ และแนวทางหลังนี้ เป็นความใฝ่ฝันหลักของ เขามาจากอิทธิพลการอ่าน เมื่อครั้งยังเป็น เด็ก เรื่อยมา ดังนั้น จึงไม่ใช่สิ่งแปลกที่เขาบอกว่า เขาไม่ได้ยึดติดกับแนวทางที่มีใคร เดิน เป็น แบบอย่างเอาไว้ แม้แต่หลวงพ่อดีดที่เป็นเจ้าอาวาสและ เป็นผู้ชุบเลี้ยงชีวิตตนเอง ในอีก ทางหนึ่ง เขากลับนับถือบุคคลอย่าง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นนักเขียน แต่ทั้งนี้ไม่ได้ยึดถือ เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิต แต่นิยมที่ลักษณะนิสัยที่ตรงมาในการแสดงออก ความนับถือนี้โรจน์ ไม่ได้ถือวาคน เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เป็นบุคคลนัยสำคัญของเขา

เมื่อก้าวถึงความรู้สึกนึกคิดของโรจน์ งามแน่นในปัจจุบัน จะ เห็นได้ว่ามีพัฒนา การ เป็นแนวทางขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมา หรือแม้แต่ฐานะที่เป็นอยู่ ในขณะที่ เป็น ความใฝ่ฝันที่เกิดขึ้นมาจากนิสัยรักการอ่านของเขานั้นเอง จึงอาจสรุปได้ว่า บริบททางสังคม และการ เรียนรู้ในอดีตที่ผ่านมา เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ เขามีหลัก เกณฑ์ในการคิดดังที่ เป็นอยู่

การมองบทบาทที่เป็นคอลัมนิสต์การเมือง

ของ เปลว สีเงิน

โรจน์ งามมั่น ในฐานะที่เป็นคอลัมนิสต์การเมืองหนังสือพิมพ์รายวันเจ้าของนามปากกา "เปลว สีเงิน" ได้ให้ความเห็นต่อบทบาทของคอลัมนิสต์ที่ควรจะเป็นในทัศนะของเขาว่า การเป็นคอลัมนิสต์ หรือแม้แต่การเป็นนักหนังสือไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ใดในกองบรรณาธิการ แต่ละคนควรมีแนวทางของตัวเองในระดับหนึ่ง ไม่ใช่ทำตัวให้โน้มเอียงไปตามกระแสของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น ยังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เมื่อได้พยายามสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเต็มที่แล้ว ผลที่เกิดขึ้นจะหมายความว่า การกระทำสิ่งใดในหน้าที่จะปรากฏผลออกมาในทางที่ถูกต้องเสมอไป ทั้งนี้เพราะบางครั้ง ผลที่ออกมาอาจจะเป็นสิ่งที่ผิดก็ได้ เพราะแต่ละคนก็ยังมีมนุษยชาติที่ไม่ใช่จะมีความสมบูรณ์พร้อมในตนเองทุกด้าน นอกจากนั้นแล้ว ความถูกหรือผิดยังมีได้มีบรรทัดฐานที่แน่นอนในการตัดสิน แต่ขึ้นอยู่กับความเห็นของคนส่วนใหญ่ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรแต่สำหรับตนเองแล้ว เขามองบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็น "เปลว สีเงิน" ว่า

เราไม่เคยใช้คำว่าอุดมคติสำหรับการวางตัวในการวิพากษ์วิจารณ์ของเรา เราไม่ได้เกลียดคำนี้ แต่ไม่ต้องการใช้ เพราะ เป็นคำที่สูงส่งเกินกว่าที่จะใช้ เรายังรู้ตัวเองว่าไม่ใช่คนที่มีอุดมคติ แต่เรารู้ว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ และเราจะทำอะไรได้มากน้อยแค่ไหน เหมือนดาวอยู่บนท้องฟ้า หากต้องจะคว่ำลงมากอดแล้วมันทำไม่ได้แต่พูดได้ อุดมคติก็เช่นกัน มันสูงเหมือนดาวที่พูดแล้วคู่ก็เกิดแต่ทำไม่ได้ อุดมการณ์หนึ่ง อุดมคติหนึ่ง ด้วยความเป็นมนุษย์แล้ว มันทำไม่ได้ถึงขนาดนั้น เพียงแต่ทำด้วยความรับผิดชอบและคิดว่าถูกต้อง โอบเอื้อต่อสังคมให้มากที่สุด เท่านั้นที่รู้สึกว่ามันควรจะเป็นพอแล้ว

ในขณะที่ เขามองบทบาทของตนเองว่า เขาคิดและเขียนในสิ่งที่เขาคิดว่าถูกต้องไม่ว่าผลที่ออกจะถูกหรือผิดก็ตาม พร้อมกับตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ในขณะเดียวกัน เขายังได้มองถึงผลกระทบในอีกหลายด้านที่ข้อเขียนของ เขามีอิทธิพลไปถึงว่า

เวลาที่เรายื่นแต่ละครั้ง เราต้องคิดถึงคนที่เรายื่นถึงด้วย คิดถึงว่าจะกระทบต่อสังคมคนมากน้อยอย่างไรด้วย แม้กระทั่งตัวเราเองก็ต้องคิดด้วยว่ามันจะสะท้อนกลับมากระทบตัวเรามากน้อยแค่ไหน ไม่ใช่สักแต่จะเขียนไปด้วย สำหรับตัวเอง เราไม่เคยถูกเจ้าของหนังสือพิมพ์สั่งให้หยุดเขียน เพราะถ้าเราทำงานโดยมีความรับผิดชอบในคุณประโยชน์มันก็จะไม่มีปัญหาคนทำหนังสือพิมพ์โดยเฉพาะเจ้าของเขาจะเข้าใจในข้อนี้ เขาจะไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวเลยในส่วนที่เป็นคอลัมน์ ไม่อย่างนั้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐขายไม่ได้ อันตบหนึ่งอย่างนี้หรืออก สำหรับตัวเราเมื่อ เป็น เช่นนี้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องจำเป็นว่าเวลาเขียนแต่ละครั้งจะต้องเติมพาดหัวหลักการอันสูงส่งของหลักการประชาธิปไตย เพียงแต่ขอให้อยู่ในความสำนึกของความรับผิดชอบและความบริสุทธิ์ใจในการเขียนก็พอแล้ว และถ้าเขียนออกไปแล้วก็ผิด ก็มาดูว่าเหตุผลที่เขาวิจารณ์กลับมานั้นรับฟังดูมีเหตุผลหรือไม่ ไม่ใช่ใช้สักแต่คำกลับมาโดยใช้แต่อารมณ์ ถ้าเขามีเหตุผลเราก็ต้องยอมรับและแก้ไข ก็ในเมื่อเรายังเที่ยววิพากษ์วิจารณ์ใครต่อใครได้อยู่ทุกวัน ทำไมคนอื่นจะวิจารณ์เรากลับไม่ได้ เราไม่ใช่คนที่วิเศษมาจากไหน ไม่ชอบก็มี เราเองก็เคยถูกวิจารณ์กลับมาอยู่บ่อยๆ อย่างเวลาที่เขียนวิจารณ์ถึง พล.อ. เปรม คนชอบท่านก็มี ไม่ชอบก็มี ถ้าเราวิจารณ์ท่านไม่ดี คนที่ชอบท่านก็หาว่าเรานี้มันเลวจริงๆ ส่วนคนที่ไม่ชอบท่านก็บอกว่าเราเขียนดี อะไรท่านองนี้ ที่นี้ดีหรือไม่ดี ก็ต้องมาดู เปรียบเทียบกันที่เหตุผลแหละ

เมื่อคอลัมน์นิสต์อยู่ในฐานะที่วิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นและสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตามตนเองคิดเห็น บทบาทที่ทำให้คอลัมน์นิสต์อยู่ในฐานะที่จะให้คำปรึกษาหารือใครก็ได้และในสถานภาพของคอลัมน์นิสต์ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางที่ผู้ใดและเลยผลประโยชน์มักสนใจที่จะเสนอผลประโยชน์ให้ เป็นข้อแลกเปลี่ยนกับการให้เขียนสนับสนุน หรือโจมตีผู้ที่พิพาท จึงเป็นไปได้ว่าคอลัมน์นิสต์จะหลีกเลี่ยงจากข้อเสนอนี้ เรื่องผลประโยชน์ทั้งในส่วนที่เป็นตัวเงินโดยตรง และในส่วนที่ไม่ใช่ตัวเงิน หรือในอีกกรณีหนึ่ง คอลัมน์นิสต์อาจใช้ทางที่เปิดให้ยื่นออกไปแสวงหาผลประโยชน์ด้วยตนเองก็ได้โดยใช้ข้อเขียนเป็นเครื่องมือในการชักจูงหรือบีบบังคับ ในบทบาทของคอลัมน์นิสต์ที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลประโยชน์นี้ โรจน์ ได้แยกแยะพิจารณาได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของ "ข่าวกับผลประโยชน์" อีกส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของ

"คอลัมน์นี้ส์ กับผลประโยชน์" โดย เขาได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของ "ข่าวกับผลประโยชน์" ว่า

คนเราจิตใจคับแคบ เกินไปถ้าเกินจะไปตำหนิคอยตั้ง เป้าจับผิดว่า ถ้าข่าวลงเรื่องนี้ แล้วมันต้องได้รับผลประโยชน์ ข่าวมีมันกว้าง อย่างการเปิดซาฟารีเวิลด์ ถ้าหนังสือพิมพ์ลงข่าว คนก็จะมองว่าจ้างเขามาเขียนเสียใหญ่โต ทั้งๆ ที่จริงแล้ว การทำเช่นนี้น่าจะมองในแง่ที่ว่า การสร้างซาฟารีเวิลด์นั้น เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในเมืองไทย และเป็นการลงทุนที่มหาศาล ผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศไทยไม่ไปไหน เป็นการให้กำลังใจกับคนที่กล้าตัดสินใจในการลงทุน ดีกว่าเอาเงินไปฝากธนาคารกินดอกเบี้ย เงินจะได้สะพัด เศรษฐกิจจะได้ปริวัตร แล้วก็ลงข่าวให้คนไปดูสิ่งใหม่ ไปเที่ยว แต่ถามองแต่ว่ารับจ้างเขาเขียนอย่างนี้ก็ออกจะคับแคบไป ที่จริง การรับจ้างเขียนคนเราพอจะรับไป เพราะเมื่อคนได้อ่านมากๆ ก็จะได้แล้วก็อวกแตกไป เองนาน เข้าก็จะหมดความศรัทธาลึกลับไปเอง แต่ถ้ารับจ้างค่าเขานี้ลืออันตราย ข่าวหน้าหนึ่งหรือข่าวทั่วไป การจะมาเขียนทั้งๆ ที่ไม่มีอะไรคนอ่านเขาจะค่าเอาได้ สังคมก็จะจัดการกันเอง แม้แต่ทางโรงพิมพ์ก็จะไม่เห็นดีเห็นงามด้วยโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ใหญ่ๆ ที่ได้มาตรฐานเขาไม่ทำแน่ แต่ที่นี้หนังสือพิมพ์เล็กๆ ที่มีปัจจัยพื้นฐานในการกำเนิดต่างกัน อย่างนั้นอาจเป็นไปได้แต่คนอ่านเขาก็จะตัดสินใจเพราะฉะนั้น ยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ถึงได้ไม่เท่ากัน บางทีหนังสือพิมพ์ของนักการเมืองแม้แต่จะปัสสวะก็ยังไม่เป็นข่าว ก็ใน เมื่อเงินลงทุนแล้วทำไม เขาจึงไม่ลงในทุกสิ่งที่เขาทำเพื่อประชาสัมพันธ์ตัวเอง กรณีอย่างนี้ต้องให้คนอ่านใช้เวลาในการตัดสินใจ

ในส่วนของ "คอลัมน์ กับผลประโยชน์" เขาได้แสดงความเห็นที่ยอมรับว่า กรณีการใช้คอลัมน์ไปแสวงหาผลประโยชน์นั้นได้เกิดขึ้นจริง ดังที่ เขาได้กล่าวไว้ดังนี้

แต่สำหรับคอลัมน์หน้าในแล้วมัน เป็นไปได้ ทุกคนต่างมีเพื่อนมีผู้มีธุรกิจของตนเอง การเขียนเขียนก็ถือว่าช่วยๆ กันไป ช่วยกันประชาสัมพันธ์ถึงสิ่งที่เขาทำอยู่ มันเป็นการเกื้อกูลกันในสังคม การทำอย่างนี้ไม่ใช่ เรื่องที่น่าจะเสียหาย แต่สำหรับพวกที่เอาแต่รับจ้าง

เขียนอย่างชนิดหลับหูหลับตา ขอแต่ต้องมีเงินมาให้ถึงจะเขียนให้เท่านั้น นั่นสิ เป็นสิ่งที่เลวร้าย พวกนี้จะเหมือนเด็กเลี้ยงแกะ พูดจริงก็เป็นเท็จ พูดเท็จก็ยิ่งเป็นเท็จ เมื่อเขียนลงไปก็ไม่มีน้ำหนัก เพราะทุกคน เขาก็รู้กัน อย่างเช่นหน้าบันเหิงทั่วไป ไม่ใช่ว่าคนเขียนจะไปวิ่งหาข่าวมาเขียน แต่กลับสุดแท้แต่ว่าเขาจะจ้างลง จ้างให้เขียนวิจารณ์ในทางสนับสนุนให้หนังบางเรื่องยังไม่ทันได้ฉายเลย บางทีก็เขียนไปว่าล้าแล้ว เผลอลงไปก่อนเพราะข่าวแจกมาแล้ว ก็เลยกลายเป็นเรื่องตลกประจำวันไปจนคนเขาเลิกคิดถึงสาเสียแล้ว ทุกวันนี้หนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันคนอ่าน เขาก็มีการศึกษามากขึ้น เขาจะพิจารณาได้ว่าน่าเชื่อถือหรือไม่

สาเหตุของการที่คอลัมนิสต์ได้ใช้ข้อเขียนของตนเองออกไปแสวงหาผลประโยชน์นั้น เขาได้ชี้ให้เห็นถึงที่มาอย่างแจ่มชัดว่า

ก็บอกแล้วว่า หนังสือพิมพ์ต่างๆ เกิดขึ้นมาจากปัจจัยที่ต่างกัน แล้วคุณภาพของคนหนังสือพิมพ์ก็ไม่มียะไรมารับประกันได้ว่าบริสุทธิ์ พวกนักหาผลประโยชน์ก็มีแต่เพียงคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แล้วคนอ่านก็มีแต่ประเภทที่ไปกันได้เท่านั้น คนที่ดีไม่ไปอยู่ในคนกลุ่มนั้นหรอก หนังสือพิมพ์ก็ใช้ว่าจะตีสมบุรณ์แบบ คนทำหนังสือพิมพ์ก็คือมนุษย์ แม้แต่ศาสนจักร หรือรัฐบาล ในสมัยย้อนหลังไปสักประมาณสองสามร้อยปีที่เคยคิดว่าเป็นวงการที่สะอาดบริสุทธิ์ คิดว่าผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่มีมือสะอาด แต่พอเอาเข้าจริงๆ ทั้งพระทั้งรัฐบาลที่สกปรกก็มีให้เห็นตั้งมากมาย ข้าราชการยังคอร์รัปชั่นให้เห็นถมไป และประสาอะไรกับหนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้นมาจากปัจจัยของนายทุนแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน แล้วถามจริงๆ วันหนึ่งๆ เคยซื้อหนังสือพิมพ์อ่านบ้างหรือ เปล่า ส่วนใหญ่แทบไม่ เคย ในเมื่อไม่ เคยสนับสนุนกิจการหนังสือพิมพ์ เขาแถมมาเรียกร้องเอาจากหนังสือพิมพ์มากเกินกว่าที่ได้ให้ แล้วเจ้าของหนังสือพิมพ์จะเอาเงินที่ไหนมาจ้างคนดี เข้าไปทำงาน คนดีก็ยอมต้องจ้างด้วยเงินเดือนที่แพงกว่าคนที่ตั้งหน้าตั้งตาเข้ามาขอให้แค่นี้ได้ เกาะ เขียนหากินมันก็ เหมือนกับคนที่ชอบเรียกร้องจากสังคมต่างๆ ที่ตัวเองแทบไม่ เคยทำอะไรกับสังคม

ประเด็นหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์มาก เกี่ยวกับการเขียนวิจารณ์ของคอลัมนิสต์ก็คือ แหล่งข้อมูลที่ได้อามาสำหรับ เป็นพื้นฐานในการสร้างแง่คิดในการวิจารณ์ โดยเฉพาะกรณีของคอลัมนิสต์การเมืองด้วยแล้ว ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองมักมีลักษณะของ "การเมือง" เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ แหล่งข้อมูลจึงมีมาจากหลายแหล่ง ทั้งที่เชื่อถือได้และ เชื่อถือไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะผู้ให้ข้อมูลที่ เป็น เรื่องราวเกี่ยวกับทางการเมือง มักจะมีผลประโยชน์ในการให้ข้อมูลนั้นไม่ทางตรงก็ทางอ้อม จึงเป็นที่ตกเถียงว่าคอลัมนิสต์ อยู่ทั้งในฐานะที่ตกเป็น เครื่องมือของนักการเมือง และในขณะเดียวกัน ก็สามารถเป็นผู้ใช้ เครื่องมือที่คอลัมนิสต์ เป็นอาวุธในการใช้แหล่งข้อมูลในทางที่ตนต้องการด้วยเช่นกันในประเด็นของ "แหล่งข้อมูล" นั้น โรจน์ ได้กล่าวถึงแหล่งข้อมูลของคนที่ใช้ในการประกอบการเขียนวิจารณ์ว่า

เราไม่มีแหล่งข้อมูล ไม่มีแหล่งข่าว ประเภทในวงนอกเราไม่มีทั้งสิ้น อย่างมากเราก็เพียงอ่านข่าว ฟังข่าวที่เขาให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเขียนของเราส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงความคิดเห็นซึ่งไม่จำเป็นต้องไปเอาแหล่งข่าว ถ้าไปเอาแหล่งข่าวนี้แหละไม่ใช้การแสดงความคิดเห็นที่บริสุทธิ์แล้วใช้ไหม เราจะใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยเหตุผลว่าถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว ควรจะเป็นอย่างนั้นใช้ไหม ถ้ามาคอยเอาจากแหล่งข่าว แหล่งข่าวต้องการให้เราเป็นเครื่องมืออย่างไร ก็จะทำเป็นแหล่งข่าวมาคอยบอกให้ข่าวบอกนั้นบอกนี้ เราก็นึกว่าเรามีทีเด็ดได้ข่าววงในก็เลยเข้าลือค เขาพอดี ของอย่างนี้ง่ายจะตาย มัน เป็นหลักการมวลชนพื้นฐานที่จะปล่อยข่าวด้วยการใช้แหล่งข่าว แต่ทั้งหมดนี้เป็นกรณีของเราส่วนตัวเท่านั้น ส่วนคอลัมนิสต์คนอื่นจะมีแหล่งข่าวอย่างไร ก็แล้วแต่ว่า เขามีวิธีการจัดการกับแหล่งข่าวเขาอย่างไรด้วย

ในส่วนของโรจน์ งามแน่น นอกจากจะมีบทบาทในฐานะที่เป็น "เปลว สีเงิน" ผู้เขียนคอลัมน์ "สะบัดปากกา ตีแสบหน้า" แล้ว เขายังมีอีกบทบาทหนึ่งคือ หัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเพิ่งได้รับการเลื่อนตำแหน่งขึ้นมา เป็นผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2530 ในบทบาทหลังนี้ เขาต้องดูแลข่าว

ประจำวันทั้งหมด พร้อมกับคอยกำกับให้นักข่าวและช่างภาพปฏิบัติงานให้ได้ตามที่มีอยู่ใน
หน้าที่ของแต่ละคนซึ่งถือว่าเป็นบทบาทที่ต่างไปจากการเป็นคอลัมนิสต์โดยทั่วไป คอัมบาท
ของหัวหน้าข่าวหน้าหนึ่งและผู้ช่วยหัวหน้ากองบรรณาธิการนี้ โรจน์ได้มองบทบาทของตนเอง
ว่า

นักข่าวไม่ว่าที่ไหนก็ตาม ยุคนี้หรือยุคไหน เรื่องการปกครองกันนั้นไม่ใช่อย่างที่เข้า
ใจผิดกันหรอก กลไกระบบงานและการรับผิดชอบของแต่ละคนมันปกครองแต่ละชั้นกันอยู่
แล้ว เราเป็นเพียงผู้รวบรวม เมื่อมีปัญหาเราก็แยกความคิดเห็นออกไปว่ามันควรจะ เป็น
อย่างไร การเป็นนักข่าวเขาก็รู้ว่าเขาต้องทำอะไร เราไม่ใช่ฝ่ายบริหารบุคคลที่จะต้องไป
คอยปกครองเขา ไม่ใช่มานั่งดูวันนี้ขี้ตมาครับ ไม่มาครับ การดูว่าเขาทำงานได้ดีหรือไม่ดี
ไม่ใช่ดูว่าเขามาทำงานเต็มสามสิบวันต่อเดือน แต่ดูจากข่าวว่า คนนี้มาทำงานแค่เดือนละ
ยี่สิบแปดวัน แต่มีข่าวเข้ามาสี่สิบข่าว ต่างจากคนที่มาครบสามสิบวันแต่มีข่าวเดียว อย่างนี้
มาทำไมให้รักโรจน์ดี แล้วข่าวที่ส่งเข้ามาสี่สิบข่าวก็ต้องดูด้วยว่าเป็นข่าวอะไร ได้มาเอง
ด้วยการไปเจาะหรือว่าไปลอกใครมา มีแนวคิดในการหาข่าวพิเศษของตนเองและมีไหวพริบ
ในการหาข่าวขนาดไหน ต้องตัดสินใจคุณภาพของงานที่ตรงนี้ ไม่ใช่ตรงที่ปรากฏการณ์

จากการมองบทบาทของนักหนังสือพิมพ์ และคอลัมนิสต์ ตามคำบอกเล่าของโรจน์
งาม้วน เห็นได้ว่า เขามองบทบาทในสองส่วนนี้แยกจากกัน ในส่วนของบทบาทนักหนังสือพิมพ์
ที่เป็นนักข่าวหรือผู้คุมข่าวหน้าหนึ่ง เขาไม่เชื่อว่าจะ เป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์ได้ง่ายนัก
เพราะ เป็นสิ่งที่ตรวจสอบกันได้ แต่เขายอมรับว่า ในส่วนของคอลัมนิสต์ มีกลุ่มผู้แสวงหา
ผลประโยชน์จากการ เขียนอยู่อื่น เนื่องมาจากลักษณะ เฉพาะของแต่ละหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะ
หนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายต่ำมักมีนัก เขียนที่หวัง เข้ามา เป็นคอลัมนิสต์ด้วยการวาง เป้าหมาย
ที่จะ เกาะหากินเท่านั้น

ในส่วนของการมองบทบาทตนเอง โรจน์เห็นว่า คนเองจะเขียนวิพากษ์วิจารณ์
จากความคิดของคนว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิด และยอมรับว่าคนเองสามารถผิดพลาดได้ แต่

เป็นความผิดพลาดจากพื้นฐานของการคิดเห็นที่มีเจตนาบริสุทธิ์ คนจึงยอมรับข้อวิจารณ์ที่มีเหตุผล ขณะเดียวกัน ในการเขียนแต่ละครั้ง เขาจะคำนึงถึงปัจจัยหลายด้าน ทั้งในด้านที่มีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกเขียนถึง และในด้านที่จะส่งผลกระทบต่อกลับมาหาตนเอง หลักในการเขียนประการหลังนี้ทำให้เกิดข้อสังเกตประการหนึ่งว่า ด้วยหลักการพิจารณาตัวเอง เขาอาจจะไม่ได้เขียนในทุกสิ่งที่เขาคิด หรืออาจไม่เขียนถึงในสิ่งที่เขาคิดเลย เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบบางประการที่จะติดตามมาภายหลัง

เนื่องจากลักษณะการเขียนในคอลัมน์ "สะบัดปากกา ตีแสงหน้า" ของโรจน์ เป็นการเขียนวิจารณ์จากความคิดเห็น เขาจึงไม่มีการใช้แหล่งข่าวอ้างอิงแต่อย่างใด ข้ายังมีความเห็นว่า การมีแหล่งข่าวจะทำให้ข้อเขียนที่ออกมาไม่บริสุทธิ์ การที่เขาไม่ยอมแตะต้องกับแหล่งข่าวนี้เป็นข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า เขาไม่ต้องการตกเป็นเครื่องมือหรือใช้ผู้อื่นเป็น เครื่องมือ เรื่องของผลประโยชน์ สำหรับเรื่องผลประโยชน์นี้ โรจน์ไม่ถือว่าการช่วยเหลือเพื่อนฝูงและธุรกิจของเพื่อนด้วยการช่วยเขียนประชาสัมพันธ์ให้ นั้น เป็นเรื่อง ของผลประโยชน์ เพราะการเขียนนั้นมิได้เขียนไป เพื่อแสวงหาหรือแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ แต่อย่างใด